

การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
The Participation in Educational Assurance in
Mahachularongkorrajvidyalaya University, Phrae Campus

พัชราภรณ์ ห่อตระกูล^๑ และ พัฒน์นรี อัฐวงศ์^๒
Pajcharaporn Houtrakul and Pathnaree Authawong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์การศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ใน ๔ ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข โดยภาพรวม บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยภาพรวม พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การประกันคุณภาพ, การศึกษา

^๑ ๙๘/๑๕๒ หมู่ ๑ (ระดับดาว ซ.๘) ถ.รัตนธิเบศร ซ.ท่าอิฐ ต.ท่าอิฐ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

^๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Abstract

This research is survey research purposes of this research are. to study participation in quality assurance in education Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus.

Research results analysis the participation in quality assurance education Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus found that Personnel are at much involved all aspects.

Participation in educational quality assurance within the Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus found that student Participate in quality assurance at high level.

Keywords: Participation, quality assurance, educational

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางด้านการศึกษแก่ภิกษุ-สามเณรและบุคคลทั่วไป เพราะการศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนระบบทางความคิด การพัฒนาศักยภาพ ของมนุษย์ เพื่อมิให้ถูกเอาเปรียบหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคมและสภาพแวดล้อม รัฐบาลใน ทุกยุคทุกสมัยจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยอย่างซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ในหมวด ๖ ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา ๔๙ ได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรียกโดยย่อว่า "สมศ." มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๗ ตอนที่ ๙๙ก เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ โดยให้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งใน ทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน นอกจากนี้ได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่าจะต้องจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาทุกแห่ง ภายในหกปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ใช้บังคับ

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ เป็นการจัดการศึกษาให้กับพระภิกษุ-สามเณร และบุคคลทั่วไป เมื่อมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดการศึกษา จึงเป็นที่รัฐต้องตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐ จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพเป็นเรื่องของบุคลากรทุกคนในมหาวิทยาลัย และมีหน้าที่จัดหาข้อมูล ประมวลผล และสรุปผล ตลอดจนป้อนข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของมหาวิทยาลัย

ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาจึงศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ ๙ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากร ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน ๓๙ รูป/คน นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๗ จำนวน ๒๓๔ รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความเห็นของบุคลากรและนิสิตเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพตามกระบวนการของการสร้างแบบสอบถาม

นิยามศัพท์

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัยได้เข้าไปมีบทบาทในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย ใน ๔ ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบและด้านการปรับปรุงแก้ไข

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยจากภายในโดยบุคลากรของ มหาวิทยาลัย

การวางแผน หมายถึง การบริหารจัดการ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรและนิสิตในการวางแผนเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

การตรวจสอบ หมายถึง การให้ความร่วมมือของบุคลากรในการตรวจสอบงานประกันคุณภาพการศึกษา

การปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการปรับปรุงแก้ไขภายหลังการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

นิสิต หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากร จำนวน ๓๙ รูป/คน นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จำนวน ๒๓๔ รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบเลือกตอบ ที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพตามกระบวนการของการสร้างแบบสอบถาม ๒ ชุด ชุดละ ๓ ตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและข้อเสนอจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ โดยขอขยายของเนื้อหาในแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ลักษณะของแบบสอบถาม มี ๒ ชุด ชุดละ ๓ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบและด้านการปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะทั่วไป

แบบสอบถามชุดที่ ๒

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการสอบถามบุคลากร พบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ใน ๔ ด้าน คือ ด้าน การวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข บุคลากรส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการวางแผน โดยภาพรวม พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกข้อ ข้อที่มีส่วนร่วมมาก คือ การประชุมวางแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพของ มหาวิทยาลัย รองลงมา คือ มีการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพ การศึกษา การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในการวางแผน จัดเตรียมเอกสารข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา การวางแผน จัดเตรียมเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ของมหาวิทยาลัย และการจัดทำแผนการประกัน คุณภาพการศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายและการดำเนินงาน ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาก เป็นอันดับแรก คือ การจัดเตรียมความพร้อมก่อนการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ การจัดเตรียมเอกสารหลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับการตรวจประเมินประกันคุณภาพ การศึกษา การจัดกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ยกเว้น มีส่วนร่วมในตัดสินใจ การนำเสนอข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR)

ของมหาวิทยาลัย และการเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการตรวจสอบ โดยภาพรวม พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมากเป็นอันดับแรก คือ การเตรียมการรับการตรวจประเมินจากคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ การเข้าร่วมประชุมและปรึกษาหารือในการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย การตรวจสอบฐานข้อมูลสำหรับให้คณะกรรมการตรวจประเมินก่อนการตรวจสอบของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบการเขียน SAR หรือ E-SAR ผลการดำเนินงานตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ของมหาวิทยาลัย และการเสนอแนวทางหรือรูปแบบการนำเสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการตรวจประเมินประกัน บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปรับปรุงแก้ไข โดยภาพรวม พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมากเป็นอันดับแรก คือ การกำหนดแนวทางการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ การเข้าร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานหลังการตรวจประเมินประกันคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข ในการประกันคุณภาพการศึกษาปีต่อไป และมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัย ตามลำดับ ยกเว้น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหลังการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับผลการมีส่วนร่วมของนิสิต พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยภาพรวม พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ นิสิตให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการตรวจประเมิน รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยให้ความรู้เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษาแก่นิสิตอย่างต่อเนื่อง นิสิตมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตตามเกณฑ์การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดกระบวนการเรียนการสอนตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๔ ขั้นตอน (PDCA) Plan-Do-Check

-Act) นิสิตมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา เปิดโอกาสให้นิสิตทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

วิจารณ์

ผลการศึกษาวิจัยวิจัยการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษากายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ สรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่กับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข ล้วนแล้วแต่เป็นขั้นตอนสำหรับบุคลากรภายในที่จะต้องร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ^๑ กำหนดให้มีการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจหลักตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาให้ทัดเทียมกัน ผู้ที่รับประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง คือ ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องมีการรับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกัน ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษากายใน (Internal Quality Assurance) จึงเป็นกระบวนการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายใน โดยวงจร PDCA (Plan - Do - Check - Act) เป็นการปฏิบัติโดยบุคลากรของสถาบันการศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษานั้น ๆ และถูกตรวจสอบโดยการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและเป็นการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษานั้นๆ

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, (กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๗.

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ยังเป็นสถาบันการศึกษาที่จะต้องได้รับการตรวจประเมินทั้งภายในและภายนอก เช่นเดียวกัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย^๒ จึงได้กำหนดนโยบายและรูปแบบการประกันคุณภาพโดยความร่วมมือของทุกฝ่ายโดยได้กำหนดเป็นนโยบายและรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเพื่อความเหมาะสมกับระบบการทำงานของส่วนงานต่าง ๆ ดังนี้

รูปแบบที่ ๑ ระบบประกันคุณภาพ สำหรับส่วนงานที่จัดการศึกษา

เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้สำหรับภาควิชา คณะ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ และสถาบันสมทบที่ทำหน้าที่โดยตรงในการผลิตบัณฑิต

รูปแบบที่ ๒ ระบบประกันคุณภาพ สำหรับส่วนงานที่สนับสนุนการจัดการศึกษา

เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้สำหรับสถาบัน สำนัก และส่วนงานที่สนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนและทำหน้าที่ด้านการบริหาร

โดยมีนโยบายให้แต่ละหน่วยงานของมหาวิทยาลัยทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน และสถาบันสมทบ จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในของตนให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพ ของมหาวิทยาลัย พร้อมติดตามดูแลให้หน่วยงานย่อยภายในมีการดำเนินการตามภารกิจหลักที่ได้ กำหนดไว้ ตลอดจนประสานงานกับกองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี ในการจัดทำแผนงานประกันคุณภาพประจำปี ผู้บริหารทุกระดับของมหาวิทยาลัย จะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการรายงานสรุปผลการตรวจสอบและการประเมินของคณะ กรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ มหาวิทยาลัย ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทุกหน่วยงานของมหาวิทยาลัย จะต้องชี้แจงให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และบุคลากรของตน ให้เข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ตลอดจนตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบและมีส่วน ร่วมในการสร้างคุณภาพ อันจะส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบประกัน

^๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์,๒๕๕๔.), หน้า ๑๙ .

คุณภาพการศึกษาภายใน สอดคล้องกับ นิमित อิศระกุล^๓ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำให้สรุปประเด็นที่สำคัญๆ ของบทบาทของผู้บริหารเป็น ๕ ประการ คือ ส่งเสริม (Promotion) อำนวยความสะดวก (Facility) การให้คำปรึกษา (Consultation) กำกับดูแล (Monitor) ภาวะผู้นำ (Leadership) โดยมีบุคลากรทุกฝ่ายรวมถึงนิสิตได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จด้วยเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารมีความสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหัวใจ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ เป็นผู้อำนวยการ และเป็นผู้อำนวยการ ที่จะต้องนำสถานศึกษาให้เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่มีวัฒนธรรม การทำงานบนฐานคุณภาพ และยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าหมาย เพื่อสร้างผลผลิตให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และมีสมรรถนะทางด้านร่างกาย จิตใจ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะทางการทำงาน และทักษะทางสังคมตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและมีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยการมอบอำนาจ การกระจายอำนาจ ความร่วมมือ และสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการศึกษามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต ดังนี้

^๓ นิमित อิศระกุล, ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑, (ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๖-๒๐.

๑.๑ ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้บุคลากรและนิสิตมีส่วนร่วมในการพัฒนา มหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมการพัฒนานิสิต ให้เป็นไปตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๑.๒ มหาวิทยาลัยยังสามารถเผยแพร่ผลงานประกันคุณภาพการศึกษาไปยังภายนอก มหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของมหาวิทยาลัยทั่วไป

๑.๓ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) รวมถึง ประชาชนและผู้ปกครองของนิสิตรวมถึงนิสิตยอมรับผลการประเมินที่เป็นไปตามมาตรฐาน

๑.๔ นิสิตได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและให้ความ ร่วมมือในการเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาคามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในมหาวิทยาลัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

๒.๑ เป็นการนำผลการศึกษามาพัฒนาและเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการปรับเปลี่ยนเป็น นโยบายในการประกันคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป

๒.๒ ควรนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยให้กว้างขวาง ทัวถึง ชัดเจน ซึ่ง อาจรวมถึงการประชาสัมพันธ์ ขั้นตอน วิธีการ หลักเกณฑ์

๒.๓ บุคลากรเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของ มหาวิทยาลัยให้นิสิตและบุคลากรทราบอย่างทั่วถึง

๒.๔ นำไปใช้ในการจัดอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

นิमित อิศระกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ๒๕๔๙.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๔๔.

